

Voorzitter,

Navigeren in de mist heeft iets tweeledigs.

Mist, ondoordringbaarheid, gevaar, onduidelijkheid: het zijn allemaal factoren die ons onzeker maken. Wat moeten we doen? Waarheen?

Maar aan de andere kant proberen we altijd al koers te kiezen in de mist, eerst met hoorgeluid en later ook met radar.

Dat zijn prachtige metaforen voor Gods Stem en het Licht wat Hij verspreid. In ons landje wordt die Stem en dat Licht naar de achtergrond gedrongen maar wereldwijd is het levend, groeiend en sterk! Voor de ChristenUnie & SGP fractie is het door die Stem niét mistig maar helder! De Bijbel verwoordt dat in dichtvorm: *'Uw woord is mij een lamp voor mijnen voet, Mijn pad ten licht, om 't donker op te klaren'*. Onze fractie wenst u als staten, gedeputeerden, commissaris, organisatie en inwoners van Zuid-Holland dat Licht en die Stem van harte toe.

Onze fractie legt bij het rapport *'Navigeren in de mist'* het accent op het belang van *'de gemeenschap, het samen doen'* Dat past goed bij de voortdurende aandacht voor *'Inclusiviteit'*. En wij bedoelen dat breed. Niet bepaalde groepen een extra accent maar ook groepen die minder prominent naar voren komen. En wat we kunnen doen? Twee weken geleden gaf de Nationaal Coördinator Antisemitisme Bestrijding ons wat tips. Ook de eenvoudige tip *'geef aandacht aan de groep door ze gewoon eens te bezoeken'*. Op een van hun feesten of een synagoge. Dat soort voorbeelden kunnen we doortrekken naar andere groepen.

In de commissies hebben wij onze waardering uitgesproken dat de Kadernota meer dan vorig jaar ons laat nadenken en beslissen over kaders die in de begroting 2022 kunnen worden meegenomen. Die lijn kan volgend jaar doorgezet worden naar een Kadernota met nog meer beleidsinhoudelijke informatie en ook duidelijke financiële informatie.

Als wij terugkijken voorzitter,

Dan zien wij dat we veel bereikt hebben. Zoals:

- De 7 erfgoedlijnen, met de landgoederenzones, de trekvaarten of de Atlantikwall. Het verhaal van een stukje verleden aan de hand van ons rijke fysieke erfgoed.
- Vrijwilligers werken samen in erfgoedtafels. Zij kiezen zelf waaraan het geld wordt besteed.
- De activiteiten gericht op publieksbereik, maar ook restauratie van de monumenten.
- De voorspoedige renovatie van het C-gebouw.
- Reserves zijn aangepakt. En wij pleiten NIET om daar toch weer eens naar te kijken zoals ik dacht dat VVD zojuist inbracht
- Er wordt gewerkt aan een betere voorspelbaarheid.
- De vliegende brigade lijkt in meerdere opzichten zowel nodig als vanuit de andere bestuurslagen ook echt gewenst.
- En we noemen als positief punt het aanpassen van het handelingskader voor NatuurNetwerkNederland en tegelijkertijd de aandacht die er is voor vitale landbouw¹

---

¹ We hebben besloten de subsidie voor zelfrealisatie van natuur te verbreden en het proces van grenswijzigingen van het NNN te versnellen. Dit om de laatste stukken van het NNN sneller gerealiseerd te krijgen. Als uiterste middel kan onteigening ingezet worden. Wij hebben gepleit voor een zorgvuldig gebiedsproces, voor een minnelijk traject, en om onteigening helemaal onderin de instrumentenkoffer te laten.)

Terugkijkend zien wij ook wat er de komende twee jaar nog moet gebeuren. Dat begint met **inzicht**. De ChristenUnie & SGP fractie ervaart het huidige lange termijn inzicht als nog niet voldoende om te kunnen sturen en controleren. Waarom:

- De vraag is continue of er wel geld is. Dat antwoord moet gewoon duidelijker uit de stukken blijken. Gesplitst in wettelijk, beklemd en beschikbaar
- Structurele taken zijn onvoldoende gedekt door structureel geld
- Investerings in verschillende ambities kunnen niet worden gecontinueerd. Denk aan investeringen in de economie, het MKB, Cultuur & Erfgoed, wonen, vitale landbouw, klimaatadaptatie en natuur. Anderzijds gaat het meeste geld naar Mobiliteit met veel structurele componenten.
- Ambities kunnen transparanter en wellicht beter in alle openheid bekeken worden
- Het huidige beleid t.a.v. indexeren houdt ons meer en meer in een wurggreep. Als je de inkomsten niet kan of wil verhogen is terugschakelen in de ambities met daarbij de arbeidscapaciteit een reële optie.

Dit overwegende voorzitter, roept de fractie ChristenUnie & SGP op om in de begroting 2022 ferme stappen te zetten. Niet alles kan in 1 keer, maar zet in 2022 een flinke stap en in 2023 de volgende. Maak duidelijke keuzes, maak transparant en maak het open. Kom met voorstellen!

Concreet voor de langere termijn en voor de begroting 2022 roepen wij op:

- Begin met een indexering van de ambities. Breng in kaart waar dat wel en niet kan of moet, en met de gevolgen daarvan. Tegen welke problemen gaan we per ambitie aanlopen?
- Schets een visie op de inkomstenkant. Verstevig de lobby naar de rijksoverheid en kijk nog eens kritisch naar de ontwikkeling van de opbrengst van de MRB
- Breng structurele taken zoveel mogelijk in lijn met structureel geld. Bijvoorbeeld Natuur of Energie! Kijk ook eens naar het geld wat naar Mobiliteit gaat: Is dat wat we willen? Begin daar mee in 2022. Zet die lijn door in 2023
- Jammer genoeg is er vaak onnodig oponthoud bij de ontwikkeling van woningen. Is het mogelijk om binnen de regels toch mogelijkheden te zoeken om geen oponthoud te creëren?
- Zet geld in op kwaliteit van leven zoals luchtkwaliteit, klimaat adaptief bouwen en veiligheid m.b.t. woonwijken op openbaar vervoer.
- Stimuleer veilig fietsverkeer
- Werk aan: 'eerst bewegen dan bouwen'
- Ondersteun vergunning trajecten bij gemeenten en omgevingsdiensten
- Zet in op mediaton tussen gemeenten binnen een bepaalde regio bij woningbouw conflicten
- Maak altijd een paragraaf impact op (toekomstige) woningbouw
- Versterk cultuur & erfgoed organisaties, de erfgoedlijnen en restauratie structureel
- Ondersteun structurele het breed de innovatie- en banenmotor MKB
- De kleine impuls in de VJN aan circulaire economie is mooi, maar natuurlijk volstrekt onvoldoende. Het belang van de transitie naar een meer circulaire provincie is onverminderd groot.
- Het investeren in werklocaties is van groot belang voor de werkgelegenheid en voor de kwaliteit van onze leefomgeving. De provincie moet niet alleen gemeenten blijven ondersteunen bij planvorming, maar moet ook opnieuw investeringssubsidies gaan verlenen voor de uitvoering projecten. Veel projecten hebben een onrendabele top en deze kan niet alleen door gemeenten worden gefinancierd

- Stel de groene partners meerjarig in staat om uitvoering te geven aan de provinciale taken van het in stand houden en versterken van natuur en biodiversiteit. We hebben ze hard nodig
- PS Agenda's zijn óf akelig leeg óf onverantwoord vol. Dat komt de kwaliteit van de besluitvorming niet ten goede. Om dan bijvoorbeeld de vrijdag maar in te gaan roosteren gaat ons echt veel te ver. Dat is niet nodig. We overwegen dan ook om in tweede termijn een motie in te dienen om van een betere planning gericht werk van te maken. Deze is medeondertekend door D66 en PvdD
- Breng de benodigde arbeidscapaciteit in lijn met de beschikbare middelen waarbij de effecten van wel of niet indexeren worden meegenomen. Het onderwerp komt elke keer terug en de fractie ChristenUnie & SGP heeft behoefte aan duidelijkheid. We overwegen dan ook in tweede termijn een motie in te dienen om dat integraal duidelijk te krijgen